

себе ІКАО.

Також стосовно правового режиму польотів над архіпелажними водами слід зазначити, що він також закріплений у Конвенції 1982 р. Відповідні положення цього документу передбачають, що всім повітряним суднам будь-якої держави надано право архіпелажного прольоту повітряним коридором з метою безперервного, швидкого та безперешкодного транзиту з однієї частини відкритого моря в іншу [2, п. 3 ст. 53]. Згідно з Конвенцією 1982 р., держава-архіпелаг може встановлювати спеціальні повітряні коридори для прольоту над архіпелажними водами. Ці повітряні коридори перетинають архіпелажні води і прилегле територіальне море та включають всі звичайні шляхи, що використовують для прольоту над архіпелажними водами. [2, ст. 41]. Якщо держава-архіпелаг не встановлює коридорів, право архіпелажного проходу може здійснюватися шляхами, що зазвичай використовують для міжнародного судноплавства.

Отже, можна зробити висновок, що міжнародним правом досить детально урегульовано питання правового режиму польотів над архіпелажними водами. Регламентується це питання не тільки міжнародними угодами, але й двосторонніми договорами і національним законодавством.

Література

1. Конвенція про відкрите море 1958 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_180
2. Конвенція ООН з морського права 1982 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_057
3. Репецький В. М. Міжнародне публічне право: підруч. / В. М. Репецький. – К.: Знання, 2011. – 437 с.
4. Буроменський М. В. Міжнародне публічне право: навч. посіб. / М. В. Буроменський. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 336 с.

УДК 347.822.4 (043.2)

Москвіна А.Є., студентка,
Юридичний факультет,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Жмур Н.В., к.ю.н.

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПОЛЬОТІВ

Уперше за історію незалежної України державне регулювання цивільної авіації та використання повітряного простору охоплене поняттям «система» на рівні закону і відображене у розділі II Повітряного кодексу України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. У науковій літературі при

визначенні системи [1, с. 403] вказують такі її ознаки як упорядкованість, взаємозалежність і взаємодію елементів, цілісність. Водночас зазначають і структурність, рівневість, ієрархічність, самоорганізованість, цілеспрямованість, наявність мети, управління, розвитку тощо.

А основною ознакою, притаманною будь-якій системі, є «системна властивість», тобто властивість, якої не має жодна з частин системи і яка не впливає з властивостей частин.

Зі змісту розділу II Повітряного кодексу України (далі – ПК України) виходить, що до системи державного регулювання цивільної авіації та використання повітряного простору належать такі елементи: — державне регулювання діяльності в галузі авіації та використання повітряного простору України; — державне регулювання діяльності в галузі цивільної авіації; — повноваження керівника уповноваженого органу з питань цивільної авіації; — державне регулювання діяльності в галузі державної авіації; — державне регулювання використання повітряного простору України; — розслідування авіаційних подій та інцидентів [2].

Якщо будемо розглядати категорію «державне регулювання економіки» і як складову цивільної авіації, то у науковій літературі знайдемо таке зауваження: говорячи про правове регулювання економічних відносин, слід мати на увазі, що мова йде про спробу держави як організації політичної влади вплинути на економічну поведінку відповідних суб'єктів за допомогою юридичних засобів, включаючи й заходи примусу [3, с. 202].

Слід зауважити, що коло суб'єктів авіаційної діяльності доволі широке – воно складається як із фізичних, так і з юридичних осіб, незалежно від форми власності та відомчої підпорядкованості, які провадять діяльність у галузі цивільної авіації (п. 97). Цивільна авіація – це авіація, яка використовується для задоволення потреб економіки і громадян у повітряних перевезеннях і авіаційних роботах, а також для виконання польотів у приватних цілях (п. 102).

До суб'єктів авіаційної діяльності належать: провайдер аеронавігаційного обслуговування, аеропорт, користувач аеропорту (аеродрому), експлуатант, розробник та виробник авіаційної техніки, експлуатант аеропорту тощо. Без сумніву, належне державне регулювання, яке здійснюють уповноважені центральні органи державної влади в авіаційній сфері за допомогою юридичних засобів, займає пріоритетне значення, тому що без нього нормальне функціонування та регулювання суспільних відносин в авіаційній сфері, розвиток і становлення ринку авіаційної галузі буде неможливе.

Згідно із ч. 2 ст. 4 ПК України державне регулювання діяльності в галузі авіації та використання повітряного простору України полягає у формуванні державної політики та стратегії розвитку, визначенні завдань, функцій, умов діяльності в галузі авіації та використання повітряного

простору України, застосуванні заходів безпеки авіації, прийнятті загальнообов'язкових авіаційних правил України, здійсненні державного контролю за їх виконанням та встановленні відповідальності за їх порушення. Президент України та Кабінет Міністрів України забезпечують реалізацію державної політики розвитку авіації України відповідно до Конституції та законів України (ч. 3).

У контексті нашого дослідження слід також звернути увагу на ч. 1 ст. 5 ПК України, за якою реалізація державної політики і стратегії розвитку авіації України та здійснення державного регулювання діяльності в галузі цивільної авіації за певними напрямками покладене на уповноважений орган із питань цивільної авіації. Таким чином, проаналізувавши вищесказане, слід зазначити невідповідність між вищими і нижчими органами держави стосовно напрямів державної діяльності. Центральні органи державної влади в авіаційній сфері при прийнятті рішень та управління в галузі авіації мають діяти більш відповідально та зважено. Йдеться про те, що держава встановила систему правових засобів, за допомогою яких упорядковуються суспільні відносини, але натомість органи влади системно порушують ustalені правила і норми навіть при взаємодії між собою.

Таким чином, під державним регулюванням цивільної авіації ми розуміємо створення умов для діяльності суб'єктів та об'єктів управління в зазначеній галузі у формі системи юридичних засобів (концепцій, програм, напрямків тощо), за допомогою яких вищі органи держави здійснюють скоординований та цілеспрямований вплив у бажаному для неї напрямі, а юридична наука та прикладні дослідження в одній із найбільш високотехнологічних галузей формують упорядковане функціонування суспільних відносин.

Література

1. Державне управління та державна служба: словник-довідник / укл. О.Ю. Оболенський. – К.: КНЕУ, 2015. – 480 с.
2. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 р. № 3393-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 48-49. – Ст. 536.
3. Раянов Ф. М. Проблемы теории государства и права (Юриспруденции): учеб. курс / Ф. М. Раянов. – М.: Право и государство, 2003. – 304 с.